

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă informativă privind jurisprudența Curții nr. 137

Ianuarie 2011

Paksas c. Lituaniei - 34932/04

Hotărâre din 6.1.2011 [Marea Cameră]

Articolul 3 din Protocolul nr. 1

A candida la alegeri

Ineligibilitatea pentru un mandat legislativ al unui președinte de republică destituit: *violare*

În fapt – Reclamantul este un fost președinte de republică, demis din funcție de către Parlament pentru violare gravă a Constituției. Curtea Constituțională a reținut că reclamantul, în cadrul exercitării mandatului său de președinte, în mod ilegal și în scopuri personale, a acordat naționalitatea lituaniană unui antreprenor rus, a divulgat un secret de stat și a făcut uz de statutul său pentru a influența în mod ilegal o întreprindere privată în beneficiul rudelor sale. În aprilie 2004, Comisia Electorală Centrală nu a văzut vre-un obstacol candidaturii reclamantului la alegerile prezidențiale consecutive destituirii acestuia. În același timp, la 4 mai 2004, Parlamentul a introdus în Legea privind alegerea președintelui o dispoziție, conform căreia, orice persoană care a fost demisă din mandatul său în urma unei proceduri de destituire, nu putea fi ales președinte al republicii înainte de expirarea unei termen de cinci ani. Ulterior, Curtea Constituțională a decis la 25 mai 2004 că interdicția introdusă prin lege era conformă Constituției, dar a considerat că limitarea acesteia în timp era neconstituțională. La 15 iulie 2004, Parlamentul a introdus în Legea privind alegerile parlamentare o prevedere conform căreia orice individ care a fost demis dintr-un mandat oficial în urma unei proceduri de destituire este ineligibil pentru mandatul parlamentar.

În drept – Articolul 3 din Protocolul nr.1

a) Asupra admisibilității – Articolul 3 din Protocolul nr.1, care consacră dreptul la alegeri libere, se aplică doar alegerilor „corpului legislativ”. Astfel, deoarece reclamantul intenționează să denunțe destituirea sau ineligibilitatea sa la funcția

de președinte al republicii, capătul de cerere este incompatibil *ratione materiae* cu prevederile Convenției și este inadmisibil. În același timp, capătul de cerere este admisibil *ratione materiae* în ceea ce privește imposibilitatea pentru reclamant de a candida la alegerile Parlamentului.

b) Asupra fondului – Reclamantul a suferit o ingerință în exercitarea dreptului său la eligibilitate, fiind astfel lipsit de orice posibilitate de a candida la alegerile legislative. Aceasta era prevăzută de lege și urmarea scopul de apărare a ordinii democratice. Fără a minimaliza gravitatea faptelor imputate reclamantului sub aspectul obligațiilor sale constituționale și fără a contesta principiul de destituire al acestuia din mandatul de președinte, ingerința are consecințe mari deoarece îl exclude de la exercitarea nu numai a mandatului legislativ, dar, de asemenea, și a oricărui alt mandat pentru care trebuie să se depună jurământ în conformitate cu Constituția. Lituania face excepție în Europa deoarece în majoritatea statelor membre ale Consiliului Europei, destituirea nu are consecințe directe asupra drepturilor electorale ale persoanei în cauză sau este fără consecință directă asupra exercitării dreptului de a candida la alegerile legislative, sau restricțiile prevăzute necesită o decizie judiciară specifică și sunt limitate în timp. La evaluarea proporționalității unei asemenea măsuri este necesar de a acorda o importanță decisivă existenței unei limite temporale și a posibilității de a revedea măsura în cauză. Necesitatea unei asemenea posibilități este legată de faptul că trebuie de luat în considerare contextul istorico-politic al statului în cauză. Acest context este, fără îndoială, de natură să evolueze, inclusiv și percepția pe care o pot avea alegătorii asupra circumstanțelor care au dus la aplicarea acesteia, o restricție generală poate cu timpul să-și piardă justificarea pe care o avea inițial. Or, în speță, nu numai că restricția litigioasă nu este limitată în timp, dar în plus, norma pe care se bazează este înscrisă în textul constituțional. Ineligibilitatea reclamantului ia, în consecință, o conotație de imuabilitate care se conciliază într-un mod dificil cu articolul 3 din Protocolul nr.1. În plus, faptul că procesul normativ al măsurii în cauză este marcat în mod puternic de circumstanțe, este un indicator în plus asupra caracterului disproporționat al restricției. Ansamblul acestor considerații și, în special, caracterul definitiv și ireversibil al ineligibilității pentru mandatul legislativ care atinge reclamantul, fac această restricție disproporționată.

Concluzie: violare (paisprezece voturi contra trei).

Articolul 41: constatarea încălcării constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral invocat.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Poate fi reproducă în scop necomercial, cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior la Fondul fiduciar pentru drepturile omului. Dacă intenționați să utilizați vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2012

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights

(<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has share it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012**

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.